

Datum

2026-10-12

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2026-8852

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Utbildningsdepartementet
- En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50)
STK-2026-1254**

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig positiv till ambitionen att stärka den specialpedagogiska kompetensen inom utbildningsväsendet och delar utredningens bedömning att barn och elever ska ha tillgång till kvalificerat stöd av personal med relevant specialpedagogisk kompetens. Förskolenämnden ser också värdet av att utbildningen förtydligar kopplingen mellan specialpedagogisk kompetens, undervisning och lärande. Utredningen föreslår att dagens specialpedagog- och speciallärarexamina ersätts med en gemensam speciallärarexamen med tydligare fokus på undervisningsnära arbete.

Samtidigt anser förskolenämnden att utredningen i alltför begränsad utsträckning tar hänsyn till den specialpedagogiska kompetens som behövs för att utveckla verksamheter, lärmiljöer och organisationer ur ett relationellt perspektiv. Därför efterfrågas en tydligare betoning av specialpedagogikens betydelse på grupp- och organisationsnivå samt av professionens roll i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Likaså att utredningen i högre grad svarar mot förskolans uppdrag.

Yttrande

Utredningen föreslår att både specialpedagogexamen och speciallärarexamen avskaffas och ersätts av en ny speciallärarutbildning. Syftet är att skapa en mer sammanhållen profession med fokus på undervisning och direkt stöd till barn och elever. Den nya utbildningen ska vara mer undervisningsnära och praktiktäna än dagens utbildningar. Specialläraren ska ha djupa kunskaper om undervisning och lärande, specialpedagogiska insatser och ämnesdidaktik, kognitionsvetenskap samt direkt arbete med barn och elever. Utbildningen innebär även specialisering förskola. Även krav på förskollärarlegitimation föreslås samt undervisningsbehörighet för förskola.

Förskolenämnden menar att ett relationellt perspektiv behöver ges större utrymme än vad som framkommer i utredningen. Med relationellt perspektiv menas, att barns och elevers svårigheter förstås i samspel mellan individ, undervisning, lärmiljö och organisatoriska förutsättningar. Specialpedagogiska insatser, syftar i detta perspektiv, inte enbart till att kompensera för individuella svårigheter utan också till att utveckla de miljöer och sammanhang där lärande och utveckling sker. Mot denna bakgrund finns en risk att utredningens starka fokus på undervisningsnära specialistkompetens, leder till att orsaker till barns och elevers svårigheter i högre grad förstås som individrelaterade, snarare än som ett resultat av samspelet mellan individ och omgivning. Förskolenämnden menar att barns möjligheter till lärande och delaktighet påverkas av ett flertal faktorer såsom lärmiljöernas tillgänglighet (pedagogiska, fysiska och sociala), arbetslagens kompetens, barngruppens sammansättning, resursfördelning, organisatoriska strukturer och ledarskap. Därför är det angeläget att den framtida utbildningen även ger kompetens att analysera och utveckla dessa förutsättningar.

Utredningen framhåller vikten av att stärka den undervisningsnära specialpedagogiska kompetensen. Förskolenämnden delar denna ambition, men vill samtidigt lyfta att hållbara förutsättningar ofta är beroende av att förändringar görs på organisationsnivå. Specialpedagogisk kompetens behövs på organisationsnivå för att:

- analysera lärmiljöers tillgänglighet
- identifiera och undanröja organisatoriska hinder för delaktighet
- stödja rektorer och ledningsgrupper i utvecklingsarbete
- bidra till systematiskt kvalitetsarbete
- handleda arbetslag och stärka deras samlade kompetens
- utveckla inkluderande arbetssätt på verksamhetsnivå

Förskolenämnden bedömer att dessa delar utgör en central del av den specialpedagogiska professionens bidrag till utbildningssystemet. Om utbildningen huvudsakligen inriktas mot barn/elev- och undervisningsnära arbete, finns en risk att kompetensen kring organisationsutveckling, handledning och förändringsarbete begränsas, vilket kan komma att påverka insatsers ändamålsenlighet och effekt.

Förskolan skiljer sig på flera sätt från skolans verksamhet. Specialpedagogiskt arbete i förskolan sker ofta genom konsultativa och handledande insatser riktade till arbetslag, utveckling av lärmiljöer samt som stöd till rektorer i det pedagogiska ledarskapet. Förskolenämnden anser att förskolans behov av specialpedagogisk kompetens för verksamhets- och organisationsutveckling behöver beaktas tydligare i den fortsatta

beredningen så att utbildningen möter förskolans uppdrag och behov. Därmed vill förskolenämnden betona, att det finns en risk att utredningen lägger ett oproportionerligt stort fokus på att den specialpedagogiska professionen ensam ses som lösning på utbildningsväsendets utmaningar.

Förskolenämnden bedömer att det har sin grund i att förslaget om en ny speciallärarutbildning genomförs i relation till de framtida lagförslag som lyfts inom proposition 2025/26:195 *Förbättrat stöd i skolan*. Det är sannolikt därför som tyngdpunkten i föreliggande förslag inriktas mot barn/elev- och undervisningsnära arbete och därmed inte omfattar delar som bedöms avgörande i relation till förskolans särart, där undervisning, lärande och omsorg bildar en helhet.

I propositionen som hänvisas till ovan lyfts en strävan efter att alla barn och elever ska få ledning och stimulans så att de kan följa undervisningen. På motsvarande sätt som förslaget om ny speciallärarexamen, så är ambitionerna bakom förslagen relevanta för förskolan. Trots det omfattas förskolan inte i något av förslagen till förändringar i regelverket, utan enbart senare skolformer där undervisningen är reglerad utifrån timplaner. Det blir därför särskilt angeläget för förskolenämnden att framhålla att den nya speciallärarutbildningen i högre grad behöver ta hänsyn till det relationella perspektivet, eftersom den även ska tillgodose förskolans uppdrag där undervisning, lärande och omsorg ska bilda en helhet under barnens dagar i förskolan.

Ordförande

Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare

Josefine Storm

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]